

Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai

2020-06-29 Nr. 68

I 2020-06-19 Nr. R2-(V)-3732

DĖL VALSTYBINĖS ENERGETIKOS REGULIAVIMO TARYBOS 2019 M. BALANDŽIO 1 D. NUTARIMO NR. O3E-91 „DĖL GERIAMOJO VANDENS APSKAITOS PRIETAISŲ ĮSIGIJIMO, ĮRENGIMO IR EKSPLOATAVIMO UŽMOKESČIO APSKAIČIAVIMO METODIKOS PATVIRTINIMO“ IR VALSTYBINĖS KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJOS 2009 M. LIEPOS 21 D. NUTARIMO NR. O3-105 „DĖL ATSISKAITOMŲJŲ KARŠTO VANDENS APSKAITOS PRIETAISŲ APTARNAVIMO MOKESČIO SKAIČIAVIMO METODIKOS“ PAKEITIMO

Lietuvos šilumos tiekėjų asociacija (toliau – Asociacija) susipažino su Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (toliau – Taryba) parengtu ir teikiamu derinti Geriamojo vandens apskaitos prietaisų įsigijimo, įrengimo ir eksploatavimo užmokesčio apskaičiavimo metodikos, patvirtintos Tarybos 2019 m. balandžio 1 d. nutarimu Nr. O3E-91 „Dėl geriamojo vandens apskaitos prietaisų įsigijimo, įrengimo ir eksploatavimo užmokesčio apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“, projektu ir Atsiskaitomųjų karšto vandens apskaitos prietaisų aptarnavimo mokesčio skaičiavimo metodikos (toliau – Karšto vandens metodika), patvirtintos Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2009 m. liepos 21 d. nutarimu Nr. O3-105 „Dėl atsiskaitomųjų karšto vandens apskaitos prietaisų aptarnavimo mokesčio skaičiavimo metodikos“, projektu. Kaip nurodoma Tarybos lydraštyje, projektai parengti atsižvelgus į tai, kad 2020 m. birželio 4 d. LR Seimo buvo priimtas Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 8, 11 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XIII-3018 (toliau – Pakeitimo įstatymas). Pakeitimo įstatymu buvo papildyti Šilumos ūkio įstatymo 8, 11 ir 15 straipsniai.

Pirmiausia norime atkreipti dėmesį, kad Pakeitimo įstatyme yra daug neaiškumų, kaip tinkamai reiktų šilumos tiekėjams elgtis nuo 2020 m. spalio 25 d. įrenginėjant šilumos ir karšto vandens apskaitos prietaisus. Dėl šios priežasties Asociacija kreipėsi į Pakeitimo įstatymo rengėją – Energetikos ministeriją, prašydama patikslinti, kaip turėtų būti taikomi Pakeitimo įstatymo straipsniai, įskaitant ir 4 straipsnio 4 dalį, kurioje nurodyta, kad savivaldybių tarybos ir Taryba užtikrina, kad būdas, kaip yra nuskaitomi atsiskaitomųjų prietaisų duomenys, neturėtų įtakos apskaitos prietaisų aptarnavimo mokesčio dydžiui. Asociacija paprašė Energetikos ministerijos nurodyti, kaip turėtų būti vertinama, ar apskaitos prietaisų rodmenų nuskaitymo būdas turi įtakos aptarnavimo mokesčiui ar ne? Šiuo metu karšto vandens tiekėjas vykdydamas Šilumos ūkio įstatymo 15 str. reikalavimus, įrengia atsiskaitomuosius karšto vandens apskaitos prietaisus, o vadovaujantis 15 str. 3 dalimi, savivaldybių taryba pagal Tarybos patvirtintą metodiką nustato atsiskaitomųjų karšto vandens apskaitos prietaisų butuose ir kitose patalpose aptarnavimo mokesťį. Šis mokesťis tarp skirtingų savivaldybių skiriasi, taip pat jis skirtingas skaitikliams su ir be nuotolinio nuskaitymo.

Dar atkreiptinas dėmesys, kad **Šilumos ūkio įstatymo 28 str. 5 dalis** reglamentuoja: *šilumos ir karšto vandens tiekėjas gali nuskaityti šilumos ir karšto vandens apskaitos prietaisų rodmenis teisės aktų reikalavimus atitinkančiu nuotoliniu būdu*. Šiuo atveju šilumos ir karšto vandens tiekėjams suteikta teisė savarankiškai pasirinkti nuskaitymo būdą, kuris turi būti teisės aktų reikalavimus atitinkantis. Be visa to, Pakeitimo įstatymo 11 straipsnio 6 dalies antrasis sakinytis nurodo: *„Karšto vandens skaitikliai, šilumos skaitikliai ir dalikliai, kurių rodmenis galima nuskaityti nuotoliniu būdu, įrengiami visame pastate, jeigu tai techniškai įmanoma ir ekonomiškai naudinga*. Nei šiuo konkrečiu atveju, nei koku nors kitu išaiškinimu nepasakyta, kaip šiuo metu traktuoja Taryba, jog ūkio subjektai turi pateikti dvi skaitiklių aptarnavimo užmokesčio skaičiavimo alternatyvas, įvertinant atsiskaitomųjų karšto vandens apskaitos prietaisų su nuotolinio duomenų nuskaitymo ir perdavimo sistema įsigijimo, įrengimo ir eksploatavimo sąnaudas ir naujų atsiskaitomųjų karšto vandens

apskaitos prietaisų be nuotolinio duomenų nuskaitymo ir perdavimo sistemos įsigijimo, įrengimo ir eksploatavimo sąnaudas. Asociacijos nuomone, tai perteklinė Tarybos interpretacija. Sąvoka „ekonomiškai naudinga“ parastai reiškia bendrųjų sąnaudų mažėjimą, kurį lemia kainų, suvartojimo, vartotojų įpročių pasikeitimai ir pan., bet ne vienas aptarnavimo mokeskis, kuris yra tik bendrųjų sąnaudų sudedamoji dalis. Tai galima pagrįsti pačios Tarybos paremta praktika, kuomet Taryba Energijos skirstymo operatoriui suderino 147 mln. Eurų investiciją išmaniosios elektros energijos apskaitos diegimui Lietuvoje, nors tai **turės neigiamą įtaką elektros energijos kainai galutiniams vartotojams** (didės elektros energijos skirstymo paslaugos kaina). Tačiau „Taryba papildomai įvertino, ar bendrovės numatytos pasiekti finansinės ir ekonominės naudos, įgyvendinus projektą, yra pagrįstos – atliktos korekcijos konservatyviau įvertinant naudas dėl mažesnių investicijų poreikio įdiegus išmaniają apskaitą, suvartojamo elektros energijos kiekio sutaupymo, mažesnio išmetamo CO2 kiekio, skaitiklių rodmenų nurašymo laiko sutaupymų ir kt.“, – sako Tarybos pirmininko pavaduotojas Renatas Pocius¹.

Atsižvelgus į tai, kas šiame rašte išdėstyta, **Asociacija siūlo:**

1. Atidėti Karšto vandens metodikos projekto priėmimą, kol Energetikos ministerija, rengusi Pakeitimo įstatymo projektą, pasisakys, kaip reikia tinkamai įgyvendinti reikalavimą Tarybai ir savivaldybių taryboms, kad būdas, kaip yra nuskaitymi atsiskaitomųjų prietaisų duomenys, neturėtų įtakos apskaitos prietaisų aptarnavimo mokesčio dydžiui.
2. Tarybai 2019 m. rugsėjo 19 d. suformavus praktiką elektros energetikos sektoriuje, kuomet didėjant energijos kainai tikimasi bendrųjų elektros energijos sąnaudų sumažėjimo ir tuo grindžiamas investicijų suderinimas elektros energijos išmaniajai apskaitai, laikytis šios pozicijos ir derinant kitų sektorių analogiškas investicijas. Šiuo atveju turėtų būti iš esmės keičiamas Karšto vandens metodikos projektas, nesiekiant didinti rinkos dalyviams administracinę naštą skaičiuojant įvairias galimas skaitiklių rodmenų nuskaitymo alternatyvas, o vienareikšmiškai įtvirtinant, kad karšto vandens skaitiklių butuose rodmenų nuskaitymo būdas neturi didinti bendrųjų šiai paslaugai tenkančių sąnaudų, o šios sąnaudos nustatomos įvertinus sutaupymus, ilgalaikį investicijų efektą, gyventojų ir tiekėjų laiką deklaruojant ir tikrinant skaitiklių rodmenis, CO2 išmetimus, Energijos efektyvumo direktyvos nuostatas, kad vartotojai privalo gauti teisingas sąskaitas už jų suvartotą energijos kiekį ir atsiskaityti tuo laikotarpiu galiojančia energijos kaina (kas įmanoma tik su išmaniaja apskaita) ir t.t.

Prezidentas

dr. Valdas Lukoševičius

¹ Tarybos viešas 2019.09.19. pranešimas <https://www.vert.lt/Puslapiai/naujienos/2019-metai/2019-rugsejis/2019-09-19/suderintas-eso-smart-apskaitos-diegimo-lietuvoje-projektas-.aspx>